

Sygn. akt V U 1102/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 lutego 2016 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Głowczyński

Protokolant: star. sekr. sądowy Magdalena Teteruk

po rozpoznaniu w dniu 2 lutego 2016 r. w Legnicy

sprawy z wniosku R. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o ustalenie właściwego ustawodawstwa w zakresie ubezpieczeń społecznych

na skutek odwołania R. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 28 sierpnia 2015 r.

znak (...)

I. **oddala odwołanie,**

II. **zasądza od ubezpieczonego R. W. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. kwotę 180 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt V U 1102/15

UZASADNIENIE

Decyzją nr (...) z dnia 28 sierpnia 2015 r., znak: (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. ustalił dla ubezpieczonego R. W. jako właściwe ustawodawstwo polskie w zakresie zabezpieczenia społecznego na okres od dnia 1 grudnia 2013 r. do nadal. Decyzję powyższą organ rentowy podjął na podstawie art. 83 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t. jedn.: Dz.U. z 2015 r., poz. 121 z późn. zm.) w związku z art. 11 i art. 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.UE L 166/1 z dnia 30 kwietnia 2004 r.) oraz w związku z art. 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.UE L 284/1 z dnia 30 października 2009 r.).

W uzasadnieniu ww. decyzji organ rentowy wskazał, że po rozważeniu sytuacji ubezpieczeniowej wnioskodawcy poprzez dokonanie analizy jego czasu pracy oraz osiągniętego wynagrodzenia w Polsce oraz na Słowacji, na rzecz firmy (...) s.r.o. za okres od grudnia 2013 r. do lutego 2015 r. doszedł do przekonania, że praca wykonywana przez niego na rzecz firmy (...) s.r.o. nosi znamiona pracy o charakterze marginalnym. Co za tym idzie praca taka nie jest brana pod uwagę i nie ma wpływu na ustalenie ustawodawstwa właściwego na mocy art. 13 cyt. wyżej rozporządzenia Parlamentu

Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004. Wobec powyższego w ocenie organu rentowego, jedyną aktywnością zawodową R. W. pozostaje prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej na terenie Polski. Dlatego też za właściwe dla tego ubezpieczonego uznać należało ustawodawstwo polskie, w oparciu o przepis art. 11 ust. 3 lit. a cyt. wyżej rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004. Do takiego wspólnego porozumienia doszły instytucje: polska oraz słowacka po zastosowaniu procedury przewidzianej art. 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył wnioskodawca R. W.. Skarżący wniósł o zmianę ww. decyzji w całości i wydanie orzeczenia stwierdzającego, iż od dnia 1 grudnia 2013 r. podlega ustawodawstwu słowackiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych, względnie o uchylenie decyzji i przekazanie sprawy organowi rentowemu do ponownego rozpoznania. Wniósł też o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania wg norm przepisanych.

Zaskarżonej decyzji ubezpieczony zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego:

1. art. 14 ust. 5b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 poprzez jego niewłaściwe zastosowanie z uwagi na fakt, iż przytoczony artykuł odnosi się do stosowania art. 13 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004, podczas gdy do niego zastosowanie ma wyłącznie art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004;
2. art. 11 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 poprzez jego niezastosowanie i doprowadzenie w rezultacie do sytuacji, w której –wbrew przepisom rozporządzenia – podlega on w tym samym czasie ustawodawstwu dwóch różnych państw członkowskich;

oraz naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy:

1. art. 2 pkt 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 poprzez zaniechanie zwrócenia się do instytucji słowackiej w celu uzyskania wszystkich danych niezbędnych dla ustanowienia i określenia jego praw i obowiązków, w szczególności wyjaśnienia podstaw przyjęcia przez słowacki organ ubezpieczeniowy, że praca ma charakter marginalny;
2. art. 3 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 poprzez jego błędną wykładnię w związku z przyjęciem, iż to on był zobowiązany – oprócz informacji i załączonej do niej umowy o pracę oraz potwierżeń otrzymywania wynagrodzenia za pracę – przedstawić także dokumenty i dowody świadczące o przebywaniu i wykonywaniu pracy na terenie Słowacji, gdyż to organ rentowy jako kwestionujący charakter wykonywanej pracy zobowiązany był udowodnić, że wbrew przedłożonym dowodom nie świadczy on pracy lub, że praca miała charakter marginalny;
3. art. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 poprzez podważenie ważności umowy o pracę, na podstawie której został wydany przez instytucję innego państwa członkowskiego dokument potwierdzający zgłoszenie go do ubezpieczenia społecznego w tym innym państwie członkowskim, a brakiem w materiale dowodowym dowodów świadczących o skutecznym wyłączeniu go z ubezpieczenia na Słowacji;
4. art. 61 § 4 Kodeksu postępowania administracyjnego poprzez zaniechanie zawiadomienia jego pracodawcy o toczącym się postępowaniu, podczas gdy z uwagi na charakter czynności podejmowanych przez ZUS Oddział w L. Inspektorat w J. zachodziła konieczność występowania przez niego w charakterze strony.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społeczny Oddział w L. wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie od ubezpieczonego kosztów zastępstwa procesowego. W uzasadnieniu przywołał te same argumenty, co w zaskarżonej decyzji, a nadto dodał, że w oparciu o treść art. 16 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 zwrócił się do słowackiej instytucji ubezpieczeniowej w celu określenia właściwego ustawodawstwa na mocy wspólnego porozumienia i dopiero po przedstawieniu przez nią stanowiska, w którym wyraziła swoją ocenę pracy wykonywanej przez ubezpieczonego na rzecz słowackiej spółki (...) s.r.o., ustalił, że odwołujący nie

podlegał ubezpieczeniom społecznym z tytułu pracy najemnej wykonywanej na terenie Słowacji. A skoro tak, to powinien podlegać ubezpieczeniom społecznym z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej w Polsce. ZUS podkreślił nadto, iż słowacka instytucja ubezpieczeniowa nie wniosła zastrzeżeń - w myśl art. 16 ust. 3 cyt. wyżej rozporządzenia - do ustalenia polskiego ustawodawstwa. Podniósł też, że nie miał on prawa samodzielnie ustalać właściwego dla odwołującego ustawodawstwa w oparciu o przywołany w odwołaniu przepis art. 13 ust. 3 rozporządzenia nr 883/2004. Poinformowanie organu rentowego o wykonywaniu pracy najemnej na terenie Słowacji wymagało bowiem zastosowania procedury przestrzegającej właściwości i kompetencji instytucji ubezpieczeń społecznych przewidzianej w cyt. art. 16. Organ rentowy wskazał nadto, iż zaaprobowanie stanowiska ubezpieczonego wyrażonego w odwołaniu doprowadziłoby do sytuacji, w której skarżący w spornym okresie nie będzie podlegał żadnemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych. Jak wynika bowiem z pism słowackiej instytucji ubezpieczeniowej, odwołujący nie podlega tamtejszemu ustawodawstwu z tytułu wykonywanej pracy najemnej. ZUS podniósł także, że strona przeciwna nie przedłożyła żadnych dowodów potwierdzających faktyczne wykonywanie przez ubezpieczonego pracy na terytorium Słowacji. Dokumenty przedstawione przez odwołującego, tj. umowa o pracę i potwierdzenia wypłaty wynagrodzenia, związane są jedynie z formalną stroną stosunku pracy. Tymczasem, dla wywołania skutków prawnych związanych z istnieniem danego stosunku pracy nie jest wystarczające jedynie zawarcie umowy od strony formalnej, ale decydujące jest rzeczywiste realizowanie i trwanie stosunku pracy. Organ rentowy dodał, iż nie naruszył przepisów procedury administracyjnej, które zarzuca mu odwołanie, a nawet gdyby, to sąd pracy nie jest władny badać wad decyzji administracyjnych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Ubezpieczony R. W. od dnia 27 kwietnia 1994 r. prowadzi na terytorium Polski pozarolniczą działalność gospodarczą pod nazwą PHU (...).

W dniu 1 grudnia 2013 r. ubezpieczony zawarł dodatkowo umowę o pracę ze słowackim pracodawcą (...) s.r.o. z siedzibą na Słowacji.

Powołując się na powyższy tytuł ubezpieczenia, R. W. w dniu 29 maja 2014 r. złożył w polskim organie rentowym „wniosek o ustalenie tymczasowego ustawodawstwa właściwego”, oświadczając jednocześnie, iż praca na podstawie ww. umowy świadczona jest na terenie Słowacji, w związku z czym uważa, iż do jego sytuacji zastosowanie znajdzie ustawodawstwo słowackie.

ZUS Oddział w L. pismem z dnia 3 czerwca 2014 r. wezwał ubezpieczonego do przedłożenia dokumentów mogących potwierdzać jego zatrudnienie w firmie (...) s.r.o. Jednocześnie organ rentowy zwrócił się do słowackiej instytucji ubezpieczeniowej (...) o potwierdzenie faktycznego wykonywania pracy przez ubezpieczonego na rzecz (...) s.r.o. na terenie Słowacji.

W dniu 26 czerwca 2014 r. ubezpieczony przedłożył w organie rentowym kopię umowy o pracę ze słowackim pracodawcą oraz potwierdzenia przelewów wynagrodzenia za pracę. W zawartej umowie o pracę strony postanowiły, że R. W. będzie wykonywał dla pracodawcy (...) s.r.o. pracę promotora usług i produktów świadczonych przez pracodawcę albo klientów pracodawcy w wymiarze 10 godzin miesięcznie za wynagrodzeniem w wysokości 40 euro. Jako miejsce pracy strony określiły Republikę Słowacką. Z tytułu zatrudnienia w ww. firmie ubezpieczony otrzymywał miesięcznie kwotę w wysokości ok. 145 zł. Łącznie za rok 2014 r. ubezpieczony z tytułu wykonywanej za granicą pracy osiągnął dochód w wysokości 1.968,73 zł.

W związku z brakiem odpowiedzi ze strony słowackiej instytucji ubezpieczeniowej, ZUS Oddział w L. pismem z dnia 15 września 2014 r. ponowił swoją prośbę o udzielenie informacji odnośnie faktycznego wykonywania pracy przez ubezpieczonego na rzecz (...) s.r.o. na terenie Słowacji, wyznaczając stronie słowackiej termin na udzielenie odpowiedzi do dnia 31 października 2014 r. W ww. piśmie zaznaczył jednocześnie, że w przypadku braku odpowiedzi, polski organ rentowy ustali zainteresowanemu R. W. jako właściwe ustawodawstwo słowackie. Słowacka instytucja ubezpieczeniowa nie zajęła stanowiska w ww. sprawie.

W piśmie datowanym na 13 października 2014 r., doręczonym ubezpieczonemu w dniu 17 listopada 2014 r. i słowackiej instytucji ubezpieczeniowej w dniu 18 listopada 2014 r., ZUS Oddział w L. poinformował R. W., że w okresie od dnia 1 grudnia 2013 r. do nadal podlega on ustawodawstwu słowackiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych, na podstawie art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.UE L 166/1 z dnia 30 kwietnia 2004 r.). Jednocześnie w tym samym piśmie organ rentowy poinformował, że określone wobec ubezpieczonego ustawodawstwo słowackie ma charakter tymczasowy, który stanie się ostateczny, jeżeli właściwa instytucja ubezpieczeniowa w ciągu 2 miesięcy nie wniesienie zastrzeżeń do określonego przez ZUS Oddział w L. ustawodawstwa ubezpieczonego.

W piśmie z dnia 15 grudnia 2014 r. słowacka instytucja ubezpieczeniowa (...) wniosła zastrzeżenia do ustalonego przez polski organ rentowy ustawodawstwa słowackiego wskazując, iż praca wykonywana przez wnioskodawcę na rzecz słowackiej spółki (...) s.r.o. ma marginalny charakter i jako taka - na potrzeby ustalenia stosowanego ustawodawstwa zgodnie z art. 13 rozporządzenia (WE) nr 883/2004 - nie może być uwzględniana.

W dalszej korespondencji słowacka instytucja ubezpieczeniowa wskazała, iż uważa pracę ubezpieczonego za marginalną, albowiem zysk ekonomiczny uzyskiwany przez ubezpieczonego z takiej pracy jest nieistotny. (...) wskazała, iż ubezpieczony za pracę wykonywaną na rzecz spółki (...) s.r.o. otrzymywał wynagrodzenie w wysokości 40 euro miesięcznie, które po odliczeniu kosztów, które zainteresowany ponosił wykonując rzeczoną pracę (koszty podróży, wyżywienia itp.), powoduje uzasadnioną wątpliwość co do zysku ekonomicznego wykonywanej pracy. Jeśli zaś do kosztów tych wliczyć także noclegi na terytorium Republiki Słowackiej, przynajmniej na jedną noc we właściwym miesiącu kalendarzowym, to koszty te mogą realnie przekraczać kwotę wypłacaną ubezpieczonemu przez spółkę (...) s.r.o. Wskazując na powyższe, słowacka instytucja ubezpieczeniowa pismem z dnia 23 kwietnia 2015 r. odmówiła uznania wstępnego ustalenia podlegania R. W. ustawodawstwu słowackiemu w zakresie zabezpieczenia społecznego.

Po otrzymaniu odpowiedzi (...) polski organ rentowy w piśmie z dnia 19 czerwca 2015 r. (znak: (...)) ustalił dla ubezpieczonego jako właściwe ustawodawstwo polskie na okres od dnia 1 grudnia 2012 r. do nadal z tytułu jednoczesnego zatrudnienia w firmie (...) s.r.o. z siedzibą na terytorium Słowacji i prowadzenia działalności gospodarczej na terytorium Polski. Ww. pismem organ rentowy poinformował zainteresowanych (ubezpieczonego i słowacką instytucję ubezpieczeniową), że określone wobec ubezpieczonego ustawodawstwo polskie ma charakter tymczasowy i ustalenie to stanie się ostateczne, jeżeli właściwa instytucja ubezpieczeniowa w ciągu 2 miesięcy nie wniesie zastrzeżeń do tak określonego ustawodawstwa. Wnioskodawcę pouczono jednocześnie o prawie wystąpienia do organu rentowego z wnioskiem o wydanie decyzji w przedmiotowej sprawie.

(...) nie wniosła zastrzeżeń do ustalonego dla ubezpieczonego w piśmie z dnia 19 czerwca 2015 r. ustawodawstwa polskiego w zakresie zabezpieczenia społecznego.

Ubezpieczony w dniu 24 czerwca 2015 r. złożył wniosek o wydanie decyzji w sprawie.

Decyzją nr (...) z dnia 28 sierpnia 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. ustalił dla wnioskodawcy R. W. jako właściwe ustawodawstwo polskie w zakresie zabezpieczenia społecznego na okres od 1 grudnia 2013 r. do nadal.

/bezsporne, nadto: akta ubezpieczeniowe ZUS oraz pismo Naczelnika Urzędu Skarbowego w L. z dnia 27.10.2015 r. k. 19-20/

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Istota sporu rozpoznawanej sprawy sprowadzała się do ustalenia, czy decyzja organu rentowego w sprawie ustalenia ustawodawstwa właściwego dla wnioskodawcy w zakresie ubezpieczeń społecznych była prawidłowa tak pod względem formalnym, jak i merytorycznym.

Materiał dowodowy zgromadzony w nin. postępowaniu nie dał podstaw do podważenia decyzji ZUS nr (...) z dnia 28 sierpnia 2015 r. W decyzji tej organ rentowy ustalił dla ubezpieczonego R. W. jako właściwe ustawodawstwo polskie w zakresie zabezpieczenia społecznego na okres od dnia 1 grudnia 2013 r. do nadal. Decyzję powyższą organ rentowy wydał w oparciu o przepisy art. 11 i 13 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.UE L 166/1 z dnia 30 kwietnia 2004 r.).

Artykuł 11 cyt. rozporządzenia określa ogólne zasady dotyczące podlegania ustawodawstwu danego Państwa Członkowskiego. Zgodnie z ust. 1 tego artykułu, osoby, do których stosuje się rozporządzenie, podlegają ustawodawstwu tylko jednego Państwa Członkowskiego. Ustawodawstwo takie określane jest zgodnie z przepisami tytułu II rozporządzenia. Przepis ust. 3 pkt a rozporządzenia stanowi, że zgodnie z przepisami art. 12 do 16 rozporządzenia osoba wykonująca w Państwie Członkowskim pracę najemną lub pracę na własny rachunek podlega ustawodawstwu tego Państwa Członkowskiego.

Przepis art. 13 cyt. rozporządzenia określa ustawodawstwo właściwe dla osób wykonujących pracę w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich: ust. 1 reguluje kwestie ustawodawstwa właściwego dla osoby, która normalnie wykonuje pracę najemną w dwóch lub więcej Państwach Członkowskich, ust. 2 – dla osoby, która normalnie wykonuje pracę na własny rachunek w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich, a ust. 3 – dla osoby, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich. Zgodnie z ust. 3 cyt. Przepisu, osoba taka podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną lub, jeżeli wykonuje taką pracę w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich, ustawodawstwu określoneemu zgodnie z przepisami ust. 1.

Przepisy dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego ujęte zostały w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. (Dz.U.UE L 284/1 z dnia 30 października 2009 r.). W rozporządzeniu tym (w jego art. 14) zawarto m.in. szczegółowe uregulowania dotyczące stosowania art. 13 rozporządzenia podstawowego tj. rozporządzenia nr 883/2004. W dodanym z dniem 28 czerwca 2012 r. art. 14 ust. 5b postanowiono, że do celów określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa na mocy art. 13 rozporządzenia podstawowego nie będzie brana pod uwagę praca o charakterze marginalnym. Wskazano przy tym, że art. 16 rozporządzenia wykonawczego stosuje się we wszystkich przypadkach objętych niniejszym artykułem. W art. 16 rozporządzenia nr 987/2009 ujęta została procedura stosowania art. 13 rozporządzenia podstawowego. Zgodnie z nią osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania (ust. 1). Instytucja ta niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego. Takie wstępne określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa ma charakter tymczasowy. Instytucja ta informuje wyznaczone instytucje każdego państwa członkowskiego, w którym wykonywana jest praca, o swoim tymczasowym określeniu (ust. 2). Tymczasowe określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa, przewidziane w ust. 2, staje się ostateczne w terminie dwóch miesięcy od momentu poinformowania o nim instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich, zgodnie z ust. 2, o ile ustawodawstwo nie zostało już ostatecznie określone na podstawie ust. 4, lub przynajmniej jedna z zainteresowanych instytucji informuje instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania przed upływem tego dwumiesięcznego terminu o niemożności zaakceptowania określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii (ust. 3). W przypadku gdy z uwagi na brak pewności co do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa niezbędne jest nawiązanie kontaktów przez instytucje lub władze dwóch lub więcej państw członkowskich, na wniosek jednej lub więcej instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich lub na wniosek samych właściwych władz, ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego jest określane na mocy wspólnego porozumienia, z uwzględnieniem art. 13 rozporządzenia podstawowego i odpowiednich przepisów art. 14 rozporządzenia wykonawczego. W przypadku rozbieżności opinii między zainteresowanymi instytucjami lub właściwymi władzami podmioty te starają się dojść do porozumienia zgodnie z warunkami ustalonymi powyżej, a zastosowanie ma art. 6 rozporządzenia wykonawczego (ust. 4). Jeżeli zainteresowany nie dostarczy informacji,

o których mowa w ust. 1, niniejszy artykuł stosuje się z inicjatywy instytucji wyznaczonej przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania, gdy tylko instytucja ta zapozna się z sytuacją tej osoby, na przykład za pośrednictwem innej instytucji zainteresowanej (ust. 6).

Analizując postępowanie organu rentowego zmierzające do wydania zaskarżonej decyzji, nie sposób postawić temu organowi jakiegokolwiek zarzut dotyczący naruszenia procedury ustalania ustawodawstwa przewidzianej w art. 16 rozporządzenia nr 987/2009. Sam ubezpieczony zarzutów takich nie wywodził. Podnosił natomiast naruszenie przez organ rentowy przepisów art. 2 pkt 2, art. 3 ust. 2 i art. 5 ww. rozporządzenia. W ocenie Sądu, do naruszenia powyższych przepisów nie doszło. Organ rentowy kilkakrotnie, na podstawie art. 2 pkt 2 rozporządzenia nr 987/2009, zwracał się do słowackiej instytucji ubezpieczeniowej o udzielenie stosownych informacji. Instytucja ta, (...) uznała pracę wykonywaną przez ubezpieczonego na rzecz słowackiej spółki (...) s.r.o. za pracę o charakterze marginalnym i stanowisko to uzasadniła znikomym zyskiem ekonomicznym tej pracy dla ubezpieczonego. Swoje stanowisko z dokładnie przeprowadzoną analizą zatrudnienia ubezpieczonego na terenie Słowacji przedstawiła w piśmie do ZUS z dnia 23 kwietnia 2015 r., odmawiając jednocześnie uznania wstępnego ustalenia podlegania R. W. ustawodawstwu słowackiemu w zakresie zabezpieczenia społecznego. Wbrew zatem twierdzeniu ubezpieczonego, organ rentowy uzyskał wszystkie dane niezbędne dla ustanowienia i określenia jego praw, a podstawy przyjęcia przez słowacki organ ubezpieczeniowy, że praca ma charakter marginalny zostały wyczerpująco wyjaśnione.

Wbrew twierdzeniu ubezpieczonego, ZUS Oddział w L. nie naruszył też art. 3 ust. 2 rozporządzenia nr 987/2009. Zgodnie z tym przepisem, osoby, do których ma zastosowanie rozporządzenie podstawowe (a więc w niniejszej sprawie – ubezpieczony) zobowiązane są do przekazania instytucji właściwej informacji, dokumentów lub dowodów potwierdzających niezbędnych dla ustalenia ich sytuacji lub sytuacji ich rodzin, do ustalenia lub utrzymania ich praw i obowiązków oraz do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa oraz wynikających z niego obowiązków tych osób. Stosując ten właśnie przepis, organ rentowy zwrócił się do ubezpieczonego o przedstawienie niezbędnych dokumentów i dowodów potwierdzających zatrudnienie na Słowacji od dnia 1 grudnia 2013 r. Wnioskodawca wymagane dokumenty przedłożył. Organ rentowy ich nie kwestionował. Dokumenty te stały się podstawą do ustalenia ustawodawstwa właściwego dla ubezpieczonego wykonującego pracę najemną i prowadzącego pozarolniczą działalność w dwóch Państwach Członkowskich UE.

Na uwagę nie zasługują przy tym twierdzenia ubezpieczonego, jakoby organ rentowy podważał ważność jego umowy o pracę zawartej ze spółką (...) s.r.o. Organ ten ocenił tylko okoliczności wynikające z tej umowy (tj. warunki zatrudnienia wnioskodawcy), które wespół z przedłożonymi dokumentami potwierdzającymi przelewy wynagrodzenia za pracę potwierdziły marginalny charakter pracy wykonywanej na podstawie tej umowy.

O podleganiu przez ubezpieczonego ustawodawstwu słowackiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych nie świadczy – wbrew przekonaniu wnioskodawcy – fakt zgłoszenia go do systemu ubezpieczeń społecznych Słowacji przez pracodawcę słowackiego. Tak samo o niepodleganiu ustawodawstwu polskiemu nie świadczy fakt wyrejestrowania z polskiego systemu ubezpieczeń społecznych prowadzonej przez ubezpieczonego w Polsce działalności gospodarczej. To nie bowiem czynności samego ubezpieczonego czy jego słowackiego pracodawcy kreują jego sytuację prawną w zakresie podlegania ustawodawstwu właściwego kraju z uwagi na wykonywaną jednocześnie działalność gospodarczą i świadczoną pracę najemną w więcej niż jednym państwie członkowskim UE. Procedura ustalania ustawodawstwa właściwego dla takiego ubezpieczonego została szczegółowo opisana w art. 16 rozporządzenia nr 987/2009. Zgodnie z tą procedurą, to instytucja ubezpieczeniowa Państwa Członkowskiego miejsca zamieszkania zainteresowanego (a więc w niniejszej sprawie ZUS) ma kompetencję do ustalania ustawodawstwa zainteresowanego w zakresie ubezpieczeń społecznych, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego i art. 14 rozporządzenia wykonawczego, w tym jego ust. 5b. Ustalane przez nią ustawodawstwo ma charakter tymczasowy. Oznacza to, że właściwa instytucja zainteresowanego Państwa Członkowskiego może w terminie 2 miesięcy od momentu poinformowania wnieść zastrzeżenia do takiego ustalenia wstępnego. W przypadku rozbieżności opinii pomiędzy zainteresowanymi instytucjami lub właściwymi władzami podmioty te starają się dojść do porozumienia zgodnie z warunkami ustalonymi w ust. 4 art. 16, przy czym zastosowanie ma również art. 6 rozporządzenia wykonawczego, traktujący o tymczasowym stosowaniu ustawodawstwa. Ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego jest określane

na mocy wspólnego porozumienia ww. instytucji lub właściwych władz. Staje się ono ostateczne, gdy żadna z tych instytucji lub władz nie wniesie zastrzeżeń w terminie 2 miesięcy od poinformowania jej o ustaleniu ustawodawstwa tymczasowego. I tak też się stało w nin. sprawie. Gdy organ rentowy w piśmie z dnia 19 czerwca 2015 r. ustalił dla ubezpieczonego od dnia 1 grudnia 2013 r. jako właściwe w zakresie zabezpieczenia społecznego ustawodawstwo polskie, strona słowacka do ustalenia tego nie wniosła zastrzeżeń. Wcześniej zaś obie instytucje ubezpieczeniowe zainteresowanych państw nawiązały kontakt, wymieniły wzajemne opinie i doszły do wspólnego porozumienia, które znalazło wyraz w piśmie z dnia 19 czerwca 2015 r., a następnie w zaskarżonej decyzji. Nie ma zatem podstaw do uznania, aby w jakimkolwiek okresie ubezpieczony podlegał ustawodawstwu dwóch Państw Członkowskich.

Jak słusznie zauważył organ rentowy, Sąd w nin. sprawie nie jest władny do rozstrzygnięcia o ewentualnych wadach proceduralnych decyzji wynikających z naruszenia przepisów kodeksu postępowania administracyjnego i nie może na tej podstawie wzruszyć decyzji organu rentowego. Postępowanie sądowe z zakresu prawa ubezpieczeń społecznych skupia się na wadach wynikających z naruszenia prawa materialnego, a kwestia wad decyzji administracyjnych spowodowanych naruszeniem przepisów postępowania administracyjnego, pozostaje w zasadzie poza przedmiotem tego postępowania. Sąd ten – jako sąd powszechny – może i powinien dostrzegać jedynie takie wady formalne decyzji administracyjnej, które decyzję tę dyskwalifikują w stopniu odbierającym jej cechy aktu administracyjnego, jako przedmiotu odwołania. Stwierdzenie takiej wady następuje jednak tylko dla celów postępowania cywilnego i ze skutkami dla tego tylko postępowania (por. wyroki SN z dnia 9 lutego 2010 r., I UK 151/09 i z dnia 27 kwietnia 2010 r., II UK 336/09). W rozpoznawanej sprawie Sąd nie dostrzegł powołanych wyżej wad zaskarżonej decyzji, które dyskwalifikowałyby ją jako akt administracyjny.

W błędzie pozostaje też odwołujący twierdząc, że organ rentowy naruszył przepis art. 14 ust. 5b rozporządzenia nr 987/2009. Przepis ten stanowi, że praca o charakterze marginalnym nie będzie brana pod uwagę do celów określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa na mocy art. 13 rozporządzenia podstawowego. Z nieuzasadnionych powodów ubezpieczony uważa, że zastosowanie tego przepisu odnosi się tylko i wyłącznie do stosowania art. 13 ust. 1 rozporządzenia podstawowego, a nie do art. 13 ust. 3, który to przepis – w jego ocenie – ma zastosowanie do jego sytuacji faktycznej. Jak wynika z literalnego brzmienia cyt. art. 14 ust. 5b, nie czyni on rozróżnienia w zakresie swojego stosowania do poszczególnych ustępów art. 13 rozporządzenia nr 883/2004. Rozróżnienie takie nie wynika również z rozporządzenia nowelizującego przepis art. 14, który wprowadził doń ustęp 5b (tj. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 465/2012 z dnia 22 maja 2012 r. –Dz.U. UE L 2012.149.4). A zatem, zgodnie z art. 13 ust. 3 rozporządzenia nr 883/2004, osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną, chyba że praca ta ma charakter marginalny. W sytuacji bowiem, gdy dana praca jest pracą o charakterze marginalnym dla określenia ustawodawstwa w zakresie ubezpieczeń społecznych takiej osoby nie stosuje się przepisu art. 13 ust. 3.

W przedmiotowej sprawie Sąd nie miał wątpliwości, że organ rentowy (w porozumieniu ze słowacką instytucją ubezpieczeniową) zasadnie uznał pracę wykonywaną przez R. W. na rzecz słowackiej spółki (...) s.r.o. za pracę o charakterze marginalnym. Jak wynika z Praktycznego poradnika wydanego przez Komisję Europejską – Ustawodawstwo mające zastosowanie do pracowników w Unii Europejskiej (UE), Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG) i Szwajcarii z grudnia 2013 r., praca o charakterze marginalnym to praca, która jest stała, ale ma niewielkie znaczenie pod względem czasu i zysku ekonomicznego. Zaleca się jako wskazówkę uznanie za pracę o charakterze marginalnym działalności, która zajmuje mniej niż 5% regularnego czasu pracy lub stanowi mniej niż 5% całkowitego wynagrodzenia pracownika. Charakter wykonywanej pracy, np. praca o charakterze pomocniczym, pozbawiona należności, wykonywana w domu lub w służbie dla głównej pracy może również posłużyć za wskaźnik pracy o charakterze marginalnym. Ubezpieczony – jak wynika z przedłożonej umowy – świadczył na rzecz spółki (...) s.r.o. pracę w wymiarze 10 godzin miesięcznie za wynagrodzeniem w wysokości 40 euro. Za rok 2014 r. ubezpieczony z tytułu wykonywanej za granicą pracy osiągnął dochód w wysokości zaledwie 1.968,73 zł. W ocenie Sądu, praca ta słusznie uznana została za pracę o charakterze marginalnym. Biorąc bowiem pod uwagę fakt, iż ubezpieczony świadczył ją na terenie Słowacji (co sam mocno akcentuje), to po odliczeniu kosztów dojazdu i żywienia (przyjmując,

że ubezpieczony przy takim wymiarze czasu pracy pracował 1 dzień w miesiącu), zysk ekonomiczny dla ubezpieczonego z tytułu wykonywania tej pracy był niewielki, można nawet rzec że żaden. W takim stanie rzeczy, w ocenie Sądu, słusznie uznano pracę ubezpieczonego na terytorium Słowacji za pracę o charakterze marginalnym i nie zastosowano wobec niego art. 13 ust. 3 rozporządzenia nr 883/2004 dla określenia właściwego dla niego ustawodawstwa w zakresie zabezpieczenia społecznego. Zdaniem Sądu, organ rentowy nie naruszył w tym względzie żadnych przepisów, w szczególności wspomnianego wyżej art. 14 ust. 5b rozporządzenia nr 987/2009.

Wobec zaś ustalenia, że zastosowania do sytuacji ubezpieczonego nie znajdzie przepis art. 13 ust. 3 rozporządzenia nr 883/2004, organ rentowy słusznie do ustalenia ustawodawstwa właściwego dla ubezpieczonego zostawił przepis art. 11 ust. 3 lit. a tegoż rozporządzenia. Zgodnie z tym przepisem osoba wykonująca w Państwie Członkowskim pracę najemną lub pracę na własny rachunek podlega ustawodawstwu tego Państwa Członkowskiego. A zatem, ubezpieczony prowadzący w Polsce działalność gospodarczą podlega ustawodawstwu polskiemu. I tak ustalone ustawodawstwo stało się ostateczne wobec niezgłoszenia do tego ustalenia zastrzeżeń przez słowacką instytucję ubezpieczeniową w terminie 2 miesięcy od otrzymania zawiadomienia o takim ustaleniu.

Wbrew twierdzeniom ubezpieczonego, nie podlegał on ani nie podlega w tym samym czasie ustawodawstwu dwóch państw w zakresie ubezpieczeń społecznych. Zgodnie bowiem z zapisami art. 6 rozporządzenia nr 987/2009, w przypadku rozbieżności opinii pomiędzy instytucjami lub władzami zainteresowanych Państw Członkowskich w odniesieniu do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa (a takowe były w nin. sprawie) za tymczasowe, tj. do czasu ostatecznego ustalenia, uznać należało w nin. sprawie ustawodawstwo polskie. Ostatecznie zaś również ustawodawstwo polskie ustalone zostało jako ustawodawstwo właściwe dla ubezpieczonego. Wobec powyższego brak jest jakichkolwiek podstaw do uznania, aby w jakimkolwiek okresie ubezpieczony podlegał ustawodawstwu dwóch państw.

Mając na uwadze powyższe, w tym brak uzasadnionych podstaw odwołania, Sąd w oparciu o przepis art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. oddalił je, o czym orzekł w pkt I wyroku.

O kosztach zastępstwa procesowego Sąd orzekł stosownie do przepisu art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. jedn. Dz.U. z 2013 r., poz. 490 z późn. zm.). Charakter nin. sprawy nie uzasadniał bowiem orzekania o tych kosztach w oparciu o powołany przez pełnomocnika organu rentowego przepis § 6 cyt. wyżej rozporządzenia.